

AKREDITOVANÁ CERTIFIKACE OSOB A JEJÍ VÝHODY

VYSVĚTLENÍ

ISO/IEC 17024

WWW.IAF.NU

Úvod

Norma **ISO/IEC 17024: Posuzování shody – Všeobecné požadavky na orgány pro certifikaci osob** byla původně zveřejněna Mezinárodní organizací pro normalizaci (ISO) v roce 2003 a podstatně revidována v roce 2012. Tato norma byla vypracována odborníky v oblasti certifikace osob z řad certifikačních orgánů, odborníků na vývoj zkoušek a měření a akreditačních orgánů, s cílem dosáhnout a podporovat globálně přijímaný standard pro organizace provádějící certifikaci osob.

Tato brožura popisuje význam akreditované certifikace podle normy ISO/IEC 17024. Zaměřuje se na role a odpovědnosti různých zúčastněných stran majících zájem na certifikaci osob a vysvětluje výhody akreditované certifikace při realizaci výše uvedeného cíle.

CÍLE

Popsat výhody spojené s akreditací podle normy ISO/IEC 17024, včetně výhod pro orgány certifikující osoby, výhod pro certifikované osoby, výhod pro veřejnost, výhod pro zaměstnavatele a výhod pro regulační a vnitrostátní orgány.

Popsat role a odpovědnosti různých zúčastněných stran, včetně Mezinárodního akreditačního fóra (IAF).

Vyvrátit mýty spojené s akreditací podle normy ISO/IEC 17024.

Vysvětlit multilaterální dohodu IAF o vzájemném uznávání (MLA) v souvislosti s normou ISO/IEC 17024.

Certifikace osob

Certifikace osob je formou osvědčení zpravidla udělovaného odborníkům a kvalifikovaným pracovníkům v rámci mnoha povolání. Zaručuje, že certifikovaná osoba byla hodnocena a posouzena nezávislým orgánem, třetí stranou, přičemž bylo zjištěno, že má znalosti a dovednosti pro to, aby mohla svou práci provádět kompetentně.

Zpočátku vznikla pro certifikaci lékařských a jiných profesí (např. certifikovaný chirurg či autorizovaný inženýr), pozdější rozšíření IT softwaru a hardwaru vytvořilo prostředí, kde se počet certifikací exponenciálně zvýšil. Mnoho lidí zná certifikáty společnosti Microsoft nebo Cisco. Počet certifikací osob rychle roste jednak proto, že nyní má o certifikaci povědomí i širší veřejnost, ale i proto, že profesní organizace a sdružení vnímají hodnotu, kterou jim nabízení certifikací přináší.

Ale ne všechny certifikace osob si jsou rovné. Někdy se subjekty zajišťující certifikaci osob domnívají, že nabízejí věrohodnou certifikaci, ale ve skutečnosti možná nabízejí jiný typ osvědčení. Jedním z klíčových rysů certifikace osob, kromě toho, že je prováděna třetí stranou, je to, že musí dojít k posouzení nebo ověření kompetence. Kompetence neboli odborná způsobilost je definována v normě ISO/IEC 17024 jako "schopnost aplikovat znalosti a dovednosti k dosažení zamýšlených výsledků", na rozdíl od kvalifikace, která je definována jako "prokázané vzdělání, výcvik a pracovní zkušenosti". Proto organizace, které udělují osvědčení na základě dokončeného vzdělání či školení nebo po ověření pracovních zkušeností, ve skutečnosti nenabízí certifikaci. To je jen jeden příklad toho, jak se může stát, že organizace neudělují uznávanou certifikaci.

Jedním ze způsobů, jak může subjekt zajistit, aby nabízel kvalitní, uznávanou a důvěryhodnou certifikaci osob, je splnění požadavků normy ISO/IEC 17024. Tato norma obsahuje zásady a požadavky, které by měl splňovat subjekt certifikující osoby, včetně rozvoje a údržby schématu certifikace osob. Jestliže subjekt splní požadavky normy ISO/IEC 17024, je pravděpodobnější, že bude udělovat takovou certifikaci osob, která přinese hodnotu všem zúčastněným stranám.

Akreditace certifikačních orgánů certifikujících osoby

Pokud orgán třetí strany posuzuje subjekt certifikující osoby podle normy ISO/IEC 17024, pak se tento orgán nazývá akreditačním orgánem a potvrzení, které vydává, se nazývá akreditace. Akreditace je definována v normě ISO/IEC 17000 jako „**potvrzení vydané třetí stranou vztahující se k orgánu posuzování shody, které vyjadřuje formální potvrzení jeho kompetence, nestrannosti a konzistentní provádění stanovených činností posuzování shody**“. V případě normy ISO/IEC 17024 akreditační orgán posoudí subjekt pro certifikaci osob tak, že zhodnotí jeho kompetenci, nestrannost a konzistentní postup při udělování certifikace osobám, jak je stanoveno v požadavcích normy. To poskytuje jistotu, že je certifikace důvěryhodná.

ISO/IEC 17024

Akreditační orgány mohou být členy Mezinárodního akreditačního fóra (IAF) a v důsledku toho se mohou účastnit dohod, které uznávají akreditaci udělenou jinými akreditačními orgány (viz oddíl MLA).

Výhody akreditované certifikace osob

VÝHODY AKREDITACE:

Akreditace poskytuje jistotu, že certifikační orgán pro certifikaci osob splňuje požadavky normy ISO/IEC 17024, je způsobilý certifikovat osoby a vykonává svou práci nestranně.

Akreditace pomáhá certifikačním orgánům pro certifikaci osob tím, že poskytuje konstruktivní zpětnou vazbu pro neustálé zlepšování programu hodnocení kompetencí.

Norma ISO/IEC 17024 obsahuje požadavky na základě osvědčených postupů, které zajišťují platný, spolehlivý a spravedlivý proces certifikace osob. Akreditace ujišťuje veřejnost a ostatní zúčastněné strany, že certifikace osob udělená certifikačním orgánem prokazuje, že certifikovaná osoba je a zůstane i nadále skutečně kompetentní.

Akreditované certifikační orgány často zmiňují, že již samotná příprava na akreditaci a procházení akreditačním procesem vedou ke zlepšení programu a dokumentace s jasnější formulací politik a postupů.

S neustálým zlepšováním souvisí i myšlenka, že akreditace slouží jako známka kvalitně odvedené práce.

Organizace, které nabízejí certifikaci osob, často hledají ukazatele výkonnosti a důkazy o kvalitě svých programů. Pouze na základě vnitřní analýzy a pravidelných přezkumů mohou identifikovat příležitosti, jak poskytovat co nejlepší služby zúčastněným stranám a stát se lídrem ve svém konkrétním odvětví.

Akreditace také dává certifikačnímu orgánu pro certifikaci osob možnost nabízet na trhu své programy. Umožňuje nezávislé hodnocení za účelem zjištění, zda byly splněny standardy osvědčených postupů.

Vylepšení image je často uváděno jako další důvod, proč orgány pro certifikaci osob usilují o akreditaci. Akreditace také potvrzuje, že proces zavedený pro certifikaci osob byl podrobně přezkoumán před tím, než byla dané osobě certifikace udělena.

Akreditace je považována za ukazatel zralosti profese, neboť znamená, že proběhl proces přezkoumání vypracovaný podle národní normy. Odborníci akreditací signalizují zainteresovaným stranám, že jejich profese "dospěla". Mnoho organizací považuje vytvoření akreditačního programu za dosažení vrcholu profesního rozvoje nebo vyzrálosti.

Další výhodou akreditace je snížení rizika a právní odpovědnosti

Potvrzení kompetence jednotlivců představuje pro certifikační orgány určitá rizika. Potvrzení kompetence osoby sice nezaručuje, že osoba bude vždy jednat kompetentně, avšak poskytuje důkaz, že osoba měla potřebné znalosti a dovednosti, aby věděla, jaké jednání bylo v dané situaci vhodné. Když certifikovaná osoba jedná nekompetentně, znamená to pro certifikační orgán riziko, protože vydal osvědčení potvrzující, že osoba je kompetentní. Akreditace toto riziko snižuje, protože poskytuje důkazy o tom, že certifikační orgán byl kompetentní pro udělení osvědčení dané osobě a při zjišťování kompetence této osoby dodržoval osvědčené postupy. O akreditaci je známo, že orgánům pro certifikaci osob usnadňuje vytvoření a zachování podmínek komplexního pojištění odpovědnosti. Rovněž jim pomáhá lépe se bránit proti soudním sporům.

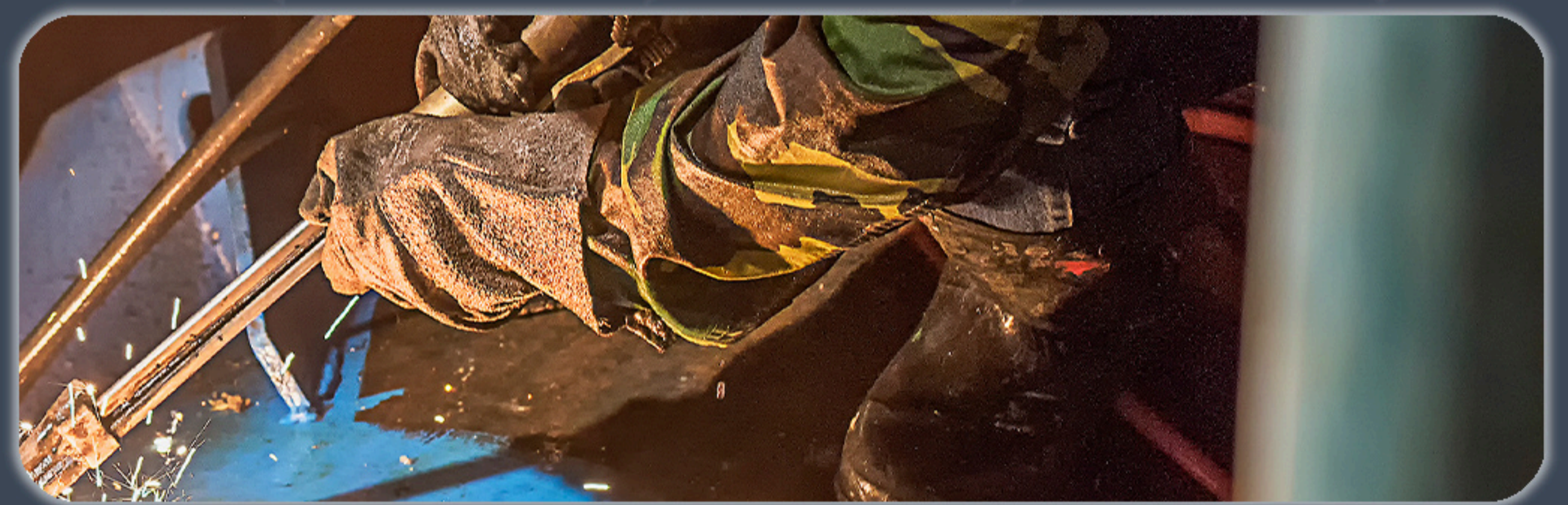

Výhody pro certifikované osoby

Osoby, které se ucházejí o certifikaci, za tím účelem vynakládají značné prostředky, a to jak z hlediska času, tak nákladů. Certifikovaná osoba většinou investovala do vzdělávacích a školicích materiálů pro přípravu na zkoušku, kterou strávila i několik měsíců, přičemž náklady na tyto vzdělávací a školicí programy a čas potřebný k jejich dokončení se velmi různí. Uchazeč věří, že certifikační proces bude spravedlivý, platný a spolehlivý a že se mu čas a peníze vynaložené za účast vyplatí. Akreditace zajišťuje, že uchazeč neztrácí čas a peníze. Uchazeč může mít důvěru, že certifikace, o kterou usiluje, je opravdu autentická a uznávaná.

V určitých případech je akreditovaná certifikace jediným způsobem umožňujícím, aby **daná osoba mohla používat konkrétní profesní titul**. Některé regulační orgány omezují používání pracovního titulu (viz „Evropský inženýr“) na osobu, která získala určité osvědčení. A často je tímto osvědčením právě certifikace udělená akreditovaným a někdy autorizovaným profesním orgánem. Tato ochrana pracovního titulu poskytuje přidanou hodnotu certifikované osobě, protože titul smí používat pouze ti, kdo prokázali kompetenci a získali certifikaci. Cílem není omezení počtu osob, které vykonávají danou profesi, nýbrž ujištění veřejnosti a dalších zúčastněných stran, že mohou mít důvěru v osobu, která daný titul má.

Akreditace dává jistotu, že certifikační orgán dodržuje postupy, které jsou spravedlivé pro uchazeče a certifikované osoby. To znamená, že proces **není podjatý** vůči žádné osobě.

Akreditace pomáhá zajistit, aby byl **certifikační proces platný a spolehlivý**. Platnost znamená, do jaké míry zkouška a její jednotlivé položky měří to, k čemu jsou určeny, zatímco spolehlivost odkazuje na konzistentnost zkoušky. Akreditace je zárukou toho, že je celý proces certifikace veden řádně a že certifikační orgán spravedlivě a účelně řeší jakékoliv připomínky, stížnosti a odvolání uchazečů.

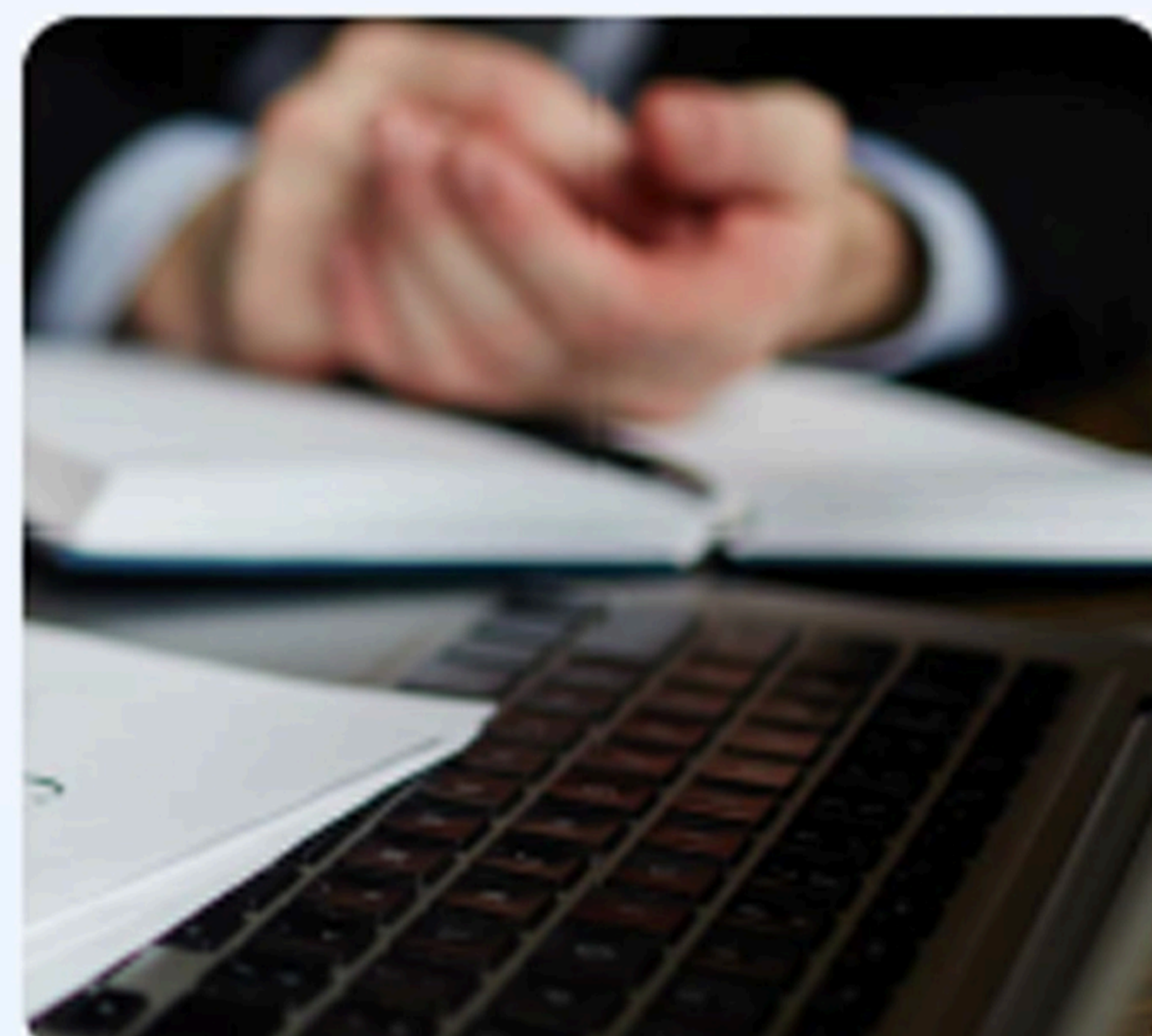
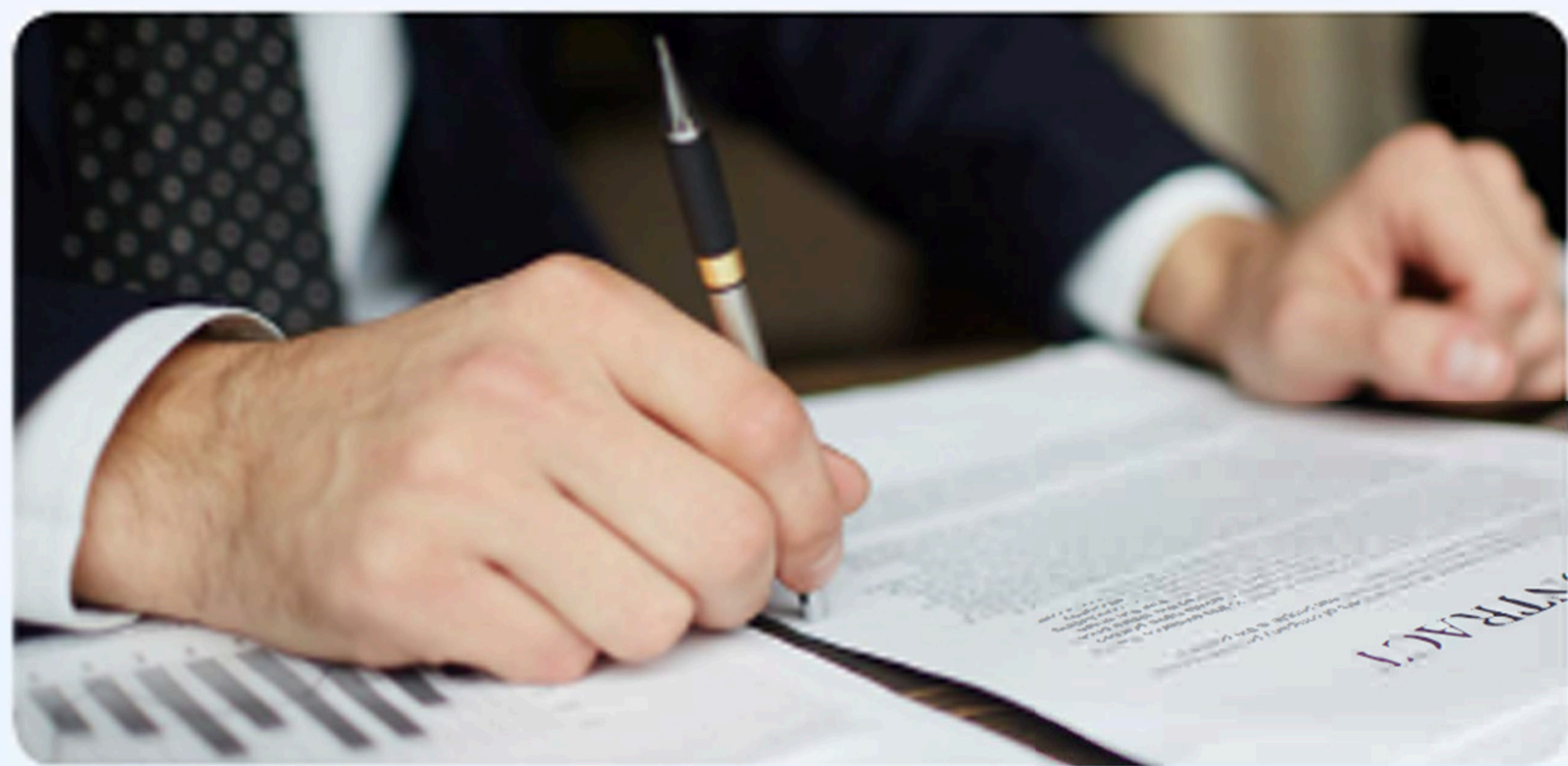
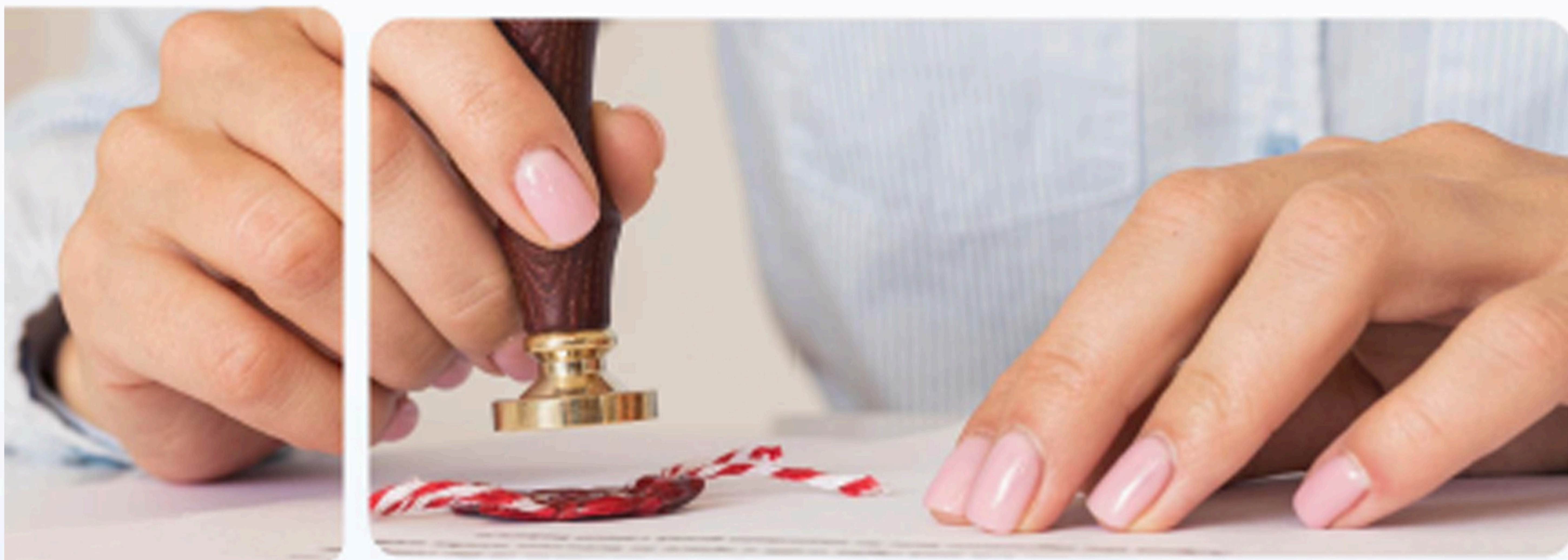

Výhody pro certifikované osoby – pokračování

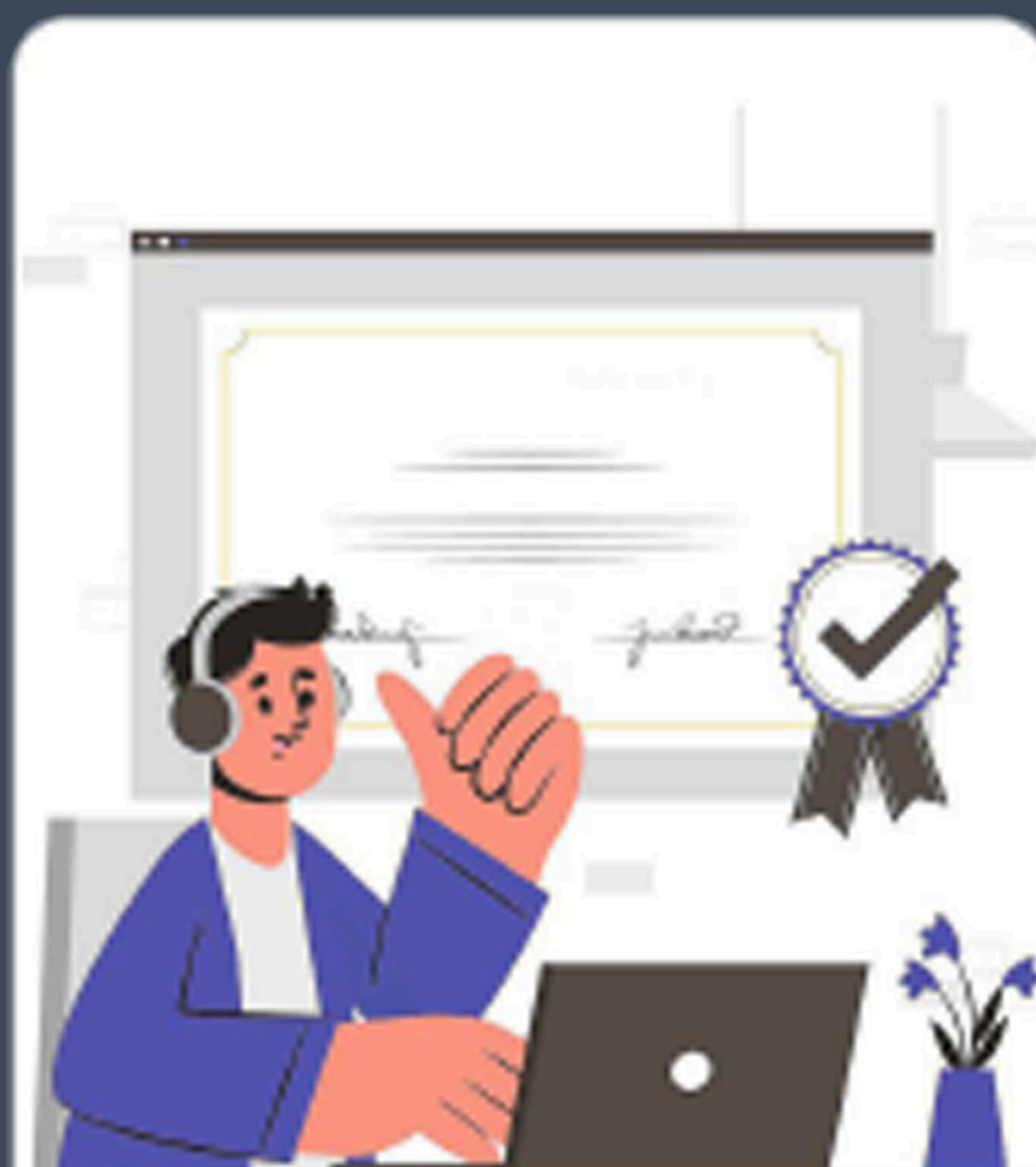

Jedním z ujištění, které akreditace poskytuje uchazeči, je, že certifikační orgán, u kterého se uchází o certifikaci, je skutečně autentickým certifikačním orgánem a je zapsán v obchodním rejstříku jako **právníká osoba**. Akreditační orgány navíc dbají na to, aby měl certifikační orgán odpovídající zdroje, aby v blízké budoucnosti pravděpodobně neskončil s podnikáním.

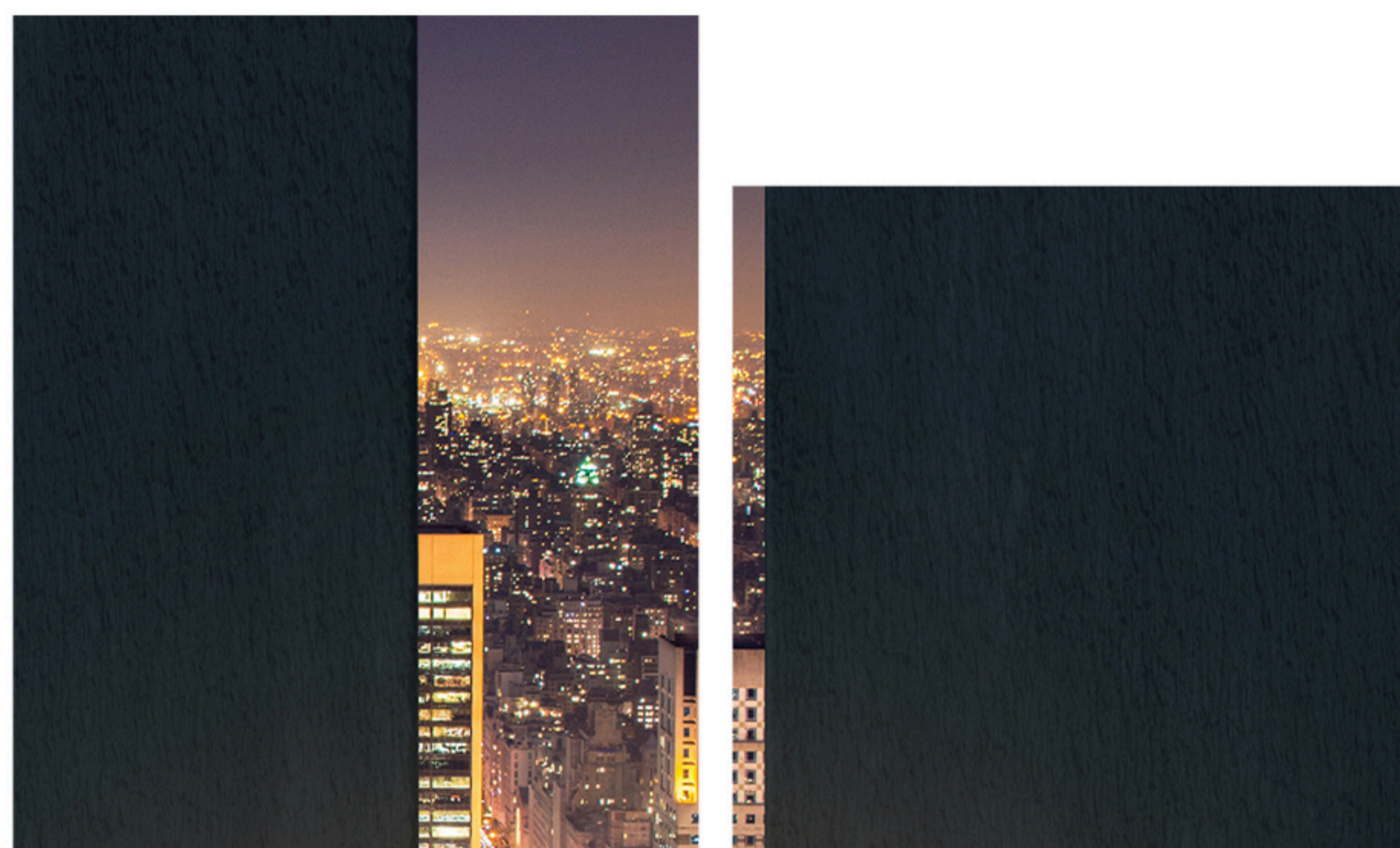
Uplatnitelnost certifikace osoby je další výhodou akreditované certifikace. Přispívá ke zlepšení uplatnitelnosti certifikace pro osoby nejen v rámci různých trhů práce a vzdělávání, ale i napříč mezi nimi. Pomáhá také vytvářet cesty kariérního postupu pro pracovníky.

A konečně, výhodou pro certifikované osoby je celková struktura a účel IAF a **potenciál pro globální uznání udělené certifikace**. Na základě IAF MLA a podle úrovně dohody je možné usnadnit přeshraniční uznávání certifikace udělené osobě jiným certifikačním orgánem nebo vládou jiné země, čímž se urychlí proces získání pověření v jiném regionu. Jednoho dne možná bude dokonce možné uznat certifikaci osoby okamžitě, což jí umožní pracovat v jiné zemi bez získávání dodatečných kvalifikací nebo pověření.

VÝHODY PRO VEŘEJNOST

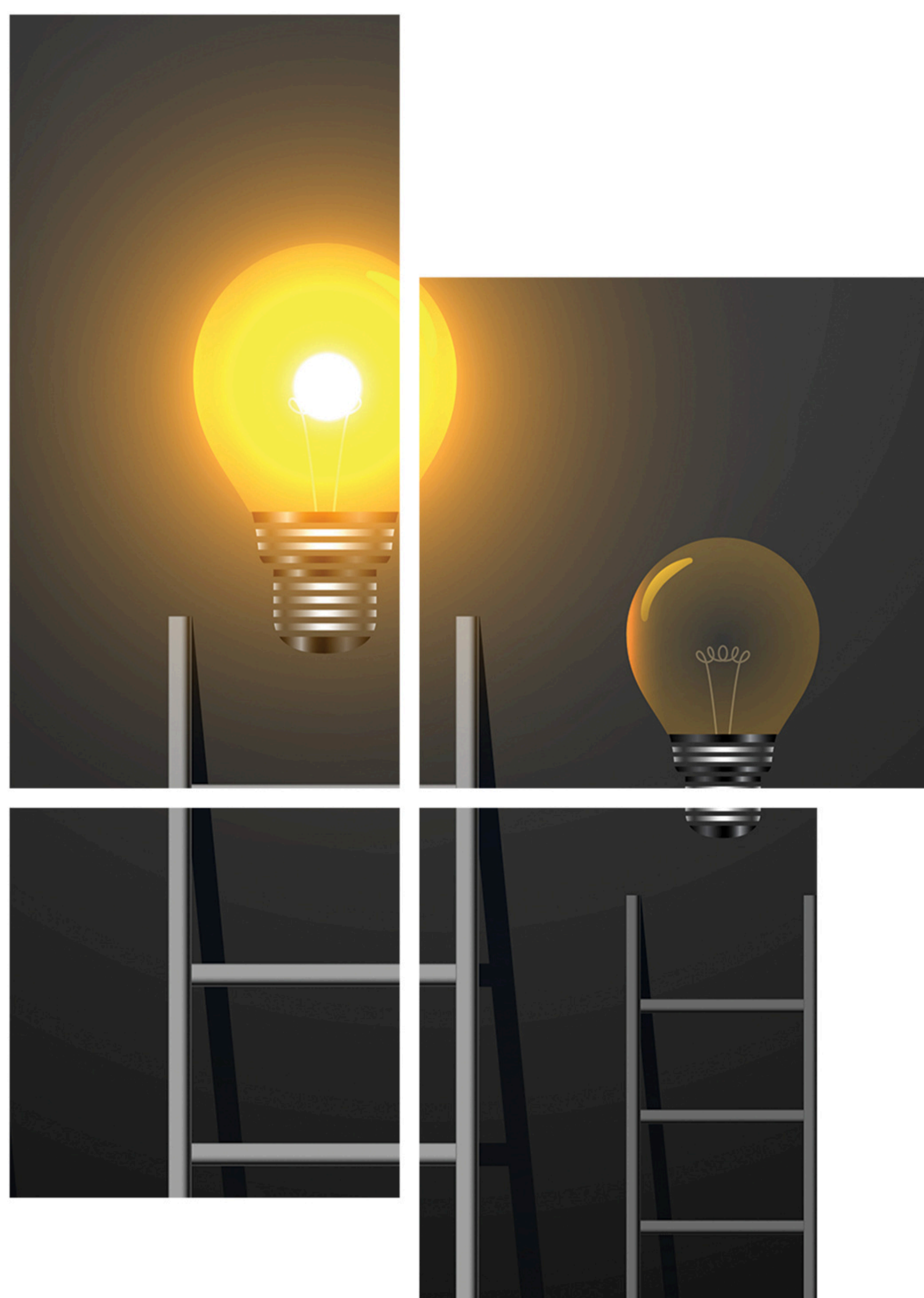

Další výhodou pro veřejnost je, že akreditovaná certifikace **poskytuje veřejnosti možnost obrany** v případě, že se domnívá, že osoba udělala něco špatně a problém nevyřešila. Veřejnost se může obrátit na akreditovaný certifikační orgán a podat stížnost proti certifikované osobě, což by mělo vést k prošetření věci.

Akreditovaná certifikace poskytuje veřejnosti důvěru, že každá certifikovaná osoba, od které přijmou služby, bude **kompetentní** bez ohledu na to, kterou certifikovanou osobu zvolí. To umožňuje veřejnosti vybírat odborníky a služby od pracovníků na základě jiných kritérií, jako je místo, cena a další vlastnosti, které nesouvisí s kompetencí.

Veřejnost často nemá odborné znalosti k posouzení kompetence odborníků nebo řadových pracovníků. Výhodou akreditované certifikace pro veřejnost je, že **poskytuje veřejnosti důvěru** v to, že osoba, kterou najímají nebo se kterou pracují, byla hodnocena, přičemž bylo zjištěno, že má potřebné znalosti a dovednosti, aby mohla kompetentně pracovat, což představuje pro veřejnost ochranu.

Akreditovaná certifikace osoby také přispívá k **transparentnosti certifikace**, aby veřejnost mohla lépe porozumět hodnotě certifikace a významu znalostí a dovedností, které vydaná certifikace zprostředkovává. Akreditační orgány zajišťují, aby informace týkající se schématu a požadavků na schéma byly veřejně dostupné.

VÝHODY PRO ZAMĚSTNAVATELE

Přestože žádná certifikace pro osoby nemůže nahradit hodnocení potenciálních zaměstnanců ze strany zaměstnavatelů, včetně řádně vedeného pohovoru, akreditovaná certifikace může **pomoci zaměstnavatelům při přijímání rozhodnutí v oblasti nábory** tím, že potvrzuje znalosti a dovednosti potenciálního zaměstnance, což je něco, čeho během nábory nelze snadno dosáhnout. Reference a zprávy od předchozích zaměstnavatelů neposkytují vždy přesné informace z hlediska kompetencí a dalších vlastností potenciálního zaměstnance. Akreditované certifikace jsou však přesným popisem toho, co člověk ví a o čem ví, jak to provést. Jestliže zaměstnavatel vyžaduje akreditovanou certifikaci potenciálních zaměstnanců jako podmínku nábory, může si být jist odbornou způsobilostí a kvalifikací zaměstnance. To umožňuje zaměstnavateli zaměřit pracovní pohovor na jiné aspekty, jako jsou měkké dovednosti a osobnostní rysy.

Jelikož nadnárodní podniky pracují přes hranice v plochem globálním prostředí, **je schopnost snadno přemísťovat zaměstnance do jiných zeměpisných oblastí** stále důležitější. Akreditovaná certifikace to pomáhá usnadnit, protože odlišné země jsou v mnoha případech více ochotny akceptovat pracovníky, kteří mají pověření potvrzující stejnou kompetenci jako mají pracovníci v jejich regionu. To je důležité zejména v případě, že jsou pracovní obory regulovány. Přemístění zaměstnance, který pracuje ve státě regulované oblasti, do jiného regionu je jednodušší, pokud je zaměstnanec držitelem akreditované certifikace a v regionu je akreditační orgán, který danou akreditovanou certifikaci akceptuje.

Podobně, když se má podnik přesunout do jiné země, je dostupnost kvalifikovaných pracovníků často jedním z faktorů určujících místo, kam se firma přemístí, zejména u výrobních podniků. Akreditovaná certifikace pomáhá těmto podnikům tím, že dodá soubor ověřených, kompetentních pracovníků. Podniky se mohou kvalifikovaně rozhodnout, kam se přestěhují, na základě počtu akreditovaných certifikovaných osob se znalostmi a dovednostmi, které podnik potřebuje, v různých regionech. Rozvojové země mohou těžit z akreditace tím, že přilákají nové podniky, protože mohou prokázat, že **mají kvalifikovanou a kompetentní pracovní sílu na pokrytí potřeb těchto podniků.**

VÝHODY PRO REGULAČNÍ ORGÁNY A VNITROSTÁTNÍ ORGÁNY

Stát a občané, které stát chrání, stále více směřují k nulové toleranci vůči rizikům. Regulační orgány zavádějí přísnější a komplexnější předpisy a požadavky na podávání zpráv. Na druhé straně je od podniků stále více vyžadováno, aby prokázaly soulad s právními a regulačními předpisy. Ve většině zemí existují pravidla a předpisy týkající se bezpečnosti a poskytování různých služeb. Požadavky na kompetentní výkon se zvyšují, od zabezpečení IT, přes bezpečnost potravin až po ochranu osobních údajů.

Akreditovaná certifikace se používá k posouzení shody s normou, kodexem správných postupů nebo s regulačními požadavky. Regulační orgány mohou stanovit celkové požadavky nebo podrobné technické požadavky a spoléhat se na akreditované orgány, aby zajistily dodržování předpisů. Shoda je prokázána udělením certifikátu nebo značky. Regulační orgány se stále více spoléhají na nezávislé prohlášení třetí strany o shodě, které podporuje činnosti v oblasti prosazování a monitorování předpisů, neboť prokazuje dodržování právních předpisů a plnění odvětvových referenčních hodnot a ukazatelů výkonnosti pro kompetenci odborníků a řadových pracovníků.

Z hlediska regulačních orgánů a vnitrostátních veřejných orgánů akreditovaná certifikace **snižuje rizika a chrání zdraví a dobré životní podmínky spotřebitelů a veřejnosti** před nekompetentním výkonem ze strany odborníků a řadových pracovníků. To pak zase zvyšuje důvěru veřejnosti.

Další výhodou akreditované certifikace sob je, že orgány veřejné moci **dokážou snáze identifikovat kvalitní certifikaci osob** za účelem poskytnutí finanční pomoci. Státní správy některých zemí podporují získání certifikace osob, aby usnadnily zprostředkování zaměstnání pro určité skupiny osob, jako jsou veteráni vracející se do práce. Akreditace pomáhá regulačním orgánům určit, které certifikace osob mají potřebnou hodnotu a zaslouží si, aby byly náklady na jejich získání hrazeny státem.

Akreditovaná certifikace pro osoby také umožňuje regulačním orgánům **zaměřit se na jiné regulační činnosti**, jako je vývoj zákonů a pravidel týkajících se regulace a inspekce, spíše než se zabírat ověřováním kompetence svých odborníků a řadových pracovníků, protože akreditační orgány již zajišťují, že certifikační orgány ověřují kompetence pracovníků.

Použití uznávané akreditace IAF také **usnadňuje obchod a hospodářský růst**. Akreditační proces se opírá o jednotný přístup k určování kompetence certifikačního orgánu – přístup, který byl akceptován a zaveden v mnoha zemích. Použití značky IAF MLA lze považovat za ekvivalentní. Tím se snižuje nebo eliminuje potřeba recertifikace v jiné zemi.

IAF MLA pro certifikaci osob

IAF je organizace akreditačních orgánů a dalších zainteresovaných stran zastupujících více než 100 zemí. Většina akreditačních orgánů působí pod vedením vlády svého státu a spolupracuje při vytváření a udržování multilaterálních dohod o uznávání (MLA). Signatáři IAF MLA se zavazují podporovat uznávání akreditovaných certifikátů vydaných všemi ostatními signatáři IAF MLA v rámci působnosti MLA. MLA tak tvoří základ uznávání certifikátů podle ISO/IEC 17024 vydaných certifikačními orgány akreditovanými členskými akreditačními orgány IAF.

Struktura MLA

Na certifikáty, které vydaly orgány s akreditací od některého ze signatářů IAF MLA, se lze spolehnout po celém světě, protože MLA zaručuje zákazníkům důvěryhodnost certifikátu.

**MLA JE STRUKTUROVÁNA DO 5 ÚROVNÍ.
NORMA ISO/IEC 17024 DO TĚCHTO ÚROVNÍ ZAPADÁ NÁSLEDOVNĚ:**

ÚROVEŇ 01	Zahrnuje normu ISO/IEC 17011 a specifikuje kritéria pro akreditační orgán.	
ÚROVEŇ 02	Popisuje druh činnosti posuzování shody nebo akreditační činnosti, k jejichž provádění akreditační orgán prokázal kompetenci. V tomto případě by to byla certifikace osob.	
ÚROVEŇ 03	Jedná se o normu schválenou ze strany IAF, kterou akreditační orgán používá k posouzení kompetence certifikačního orgánu pro certifikaci osob. V tomto případě je to norma ISO/IEC 17024.	
ÚROVEŇ 04	IAF schválilo specifické požadavky odvětví, které definují mezinárodně uznávané aplikace norem uvedených v úrovni 3. Tyto požadavky používá akreditační orgán v kombinaci s normou ISO/IEC 17024 k posouzení certifikačního orgánu pro certifikaci osob.	
ÚROVEŇ 05	Tato úroveň zahrnuje dokument o posuzování shody schválený ze strany IAF (schéma schválené IAF), který používá certifikační orgán pro certifikaci osob, například schéma schválené IAF pro auditory (IPC systém managementu – auditoři).	

Český institut pro akreditaci, o.p.s.

☎ Telefon: +420 272 096 222

✉ E-mail: mail@cai.cz

🌐 Web: www.cai.cz

www.iaf.nu

[@IAF Global](https://twitter.com/IAF_Global)

[IAF & ILAC](https://www.youtube.com/IAF_ILAC)

[International Accreditation Forum Inc](https://www.linkedin.com/company/International-Accreditation-Forum-Inc)

www.iaf.news

Jedná se o překlad ČIA z anglického originálu
ACCREDITED CERTIFICATION FOR PERSONS AND BENEFITS
vydaného IAF, který může čtenář nalézt [zde](#).